

MUISTIO

Helsingin yliopiston opettajankoulutuksen neuvottelukunta

Kokous perjantaina 3.3.2006 klo 10.00 – 12.00. Soveltavan kasvatustieteen laitos, Siltavuorenpenger 20R, huone **K115**

Neuvottelukunnan varsinaisista ja varajäsenistä paikalla olivat:

Läsnäolijat

Hannele Niemi, Helsingin yliopiston vararehtori
Mirja Saari, varadekaani, humanistinen tiedekunta, neuvottelukunnan puheenjohtaja
Markku Pyysiäinen, johtava rehtori, Helsingin normaalilyseo, neuvottelukunnan varapuheenjohtaja
Jouko Rikkinen, professori, biotieteellinen tiedekunta
Kaisa Atosuo, suunnittelupäällikkö, käyttäytymistieteellinen tiedekunta
Seppo Hentilä, professori, valtiotieteellinen tiedekunta
Margareta Nygård, Helsingin opetusviraston linjanjohtaja (ruots. kiel.)
Tiina Hirvonen, Vantaan peruskoulutoimen johtaja (vs.)
Paula Sermilä, kehittämisjohtaja, Helsingin opetusvirasto, hallinto- ja kehittämiskeskus
Kaisu Toivonen, Espoon opetustoimenjohtaja
Markus Söderlund, teologian ylioppilas, HAO ry.
Anna-Kaarina Pösö, kasvatopsykologian ylioppilas, Phenomena ry.
Taina Kaivola, opettajankoulutuksen koordinaattori, käyttäytymistieteellinen tiedekunta, sihteeri

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Mirja Saari avasi kokouksen klo 10.05. Todettiin läsnäolijat. Dekaanin Hautamäen ja hallintopäällikkö Linnansaaren ollessa estyneitä käyttäytymistieteellistä tiedekuntaa edusti kokouksessa suunnittelupäällikkö Kaisa Atosuo. Vararehtori Niemi joutui poistumaan toiseen kokoukseen klo 11.

Esityslista hyväksyttiin sellaisenaan.

2. Ajankohtaista

Opettajankoulutuksen foorumi VI pidetään opetusharjoittelusymposiumin yhteydessä 14.3. klo 18.00–20.00. Foorumilla keskustellaan opettajan kompetenssista ja merkityksestä monikulttuurisessa koulussa. Kutsuttuina asiantuntijoina ovat dosentti Mirja-Tytti Talib ja kasvatustieteen ylioppilas Oanh Pham soveltavan kasvatustieteen laitokselta.

Yliopiston strategia 2007–2009 on hyväksytty konsistorissa 19.1.2006. Opettajankoulutus on mainittuna yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen yhteydessä

neuvottelukunnan esittämällä tavalla.. Luvussa 5.2 Opetus ja opinnot: uutta tietoa oppimassa sivulla 7 kuvataan opettajankoulutusta seuraavasti:

Opettajankoulutusta kehitetään niin, että se tuottaa laaja-alaisen kelpoisuuden, joka auttaa vastaamaan muuttuvan yhteiskunnan haasteisiin, esimerkiksi ottamaan huomioon erilaiset oppijat ja monikulttuurisuuden. Vahvistetaan opettajien edellytyksiä osallistua kasvatustieteiden ja koulutusalan yhteiskunnalliseen keskusteluun ja päätöksentekoon sekä ymmärtää yhteiskunnan kulttuurisia ja kielellisiä muutoksia. Opettajankoulutusta kehitetään eri osapuolten yhteistyönä. Pääkaupunkiseudun kunnat ovat keskeisiä yhteistyökumppaneita.

Opetushallituksen julkaisema raportti *Koulutuksen määrälliset indikaattorit 2005* on ilmestynyt tammikuussa.

Aineenopettajan koulutuksen yhteistyöryhmän järjestämään Opettajatarve-seminaariin 2.2.2006 osallistui lähes sata opettajankouluttajaa ympäri Suomea. Seminaari järjestettiin yhteistyössä soveltavan kasvatustieteen laitoksen kanssa Ainedidaktista symposiumia edeltävänä päivänä. Aamupäivän seminaarin jatkeena oli eri aineryhmien järjestämiä verkostoitumistapaamisia.

3. Neuvottelukunnan asettamien opettajankoulutuksen työryhmien kuulumiset

Aineenopettajakoulutuksen yhteistyöryhmän puheenjohtaja Markku Pyysiäinen kokosi yhteen Opettajatarve-seminaarin 2.2.2006 tulokset.

Opettajatarve-seminaarin pääalustajana oli opetusneuvos Armi Mikkola opetusministeriöstä. Yhteenvetona seminaarista todettiin, että opetusministeriön toiveena on, että opettajankouluttajat yliopistoissa (1) lisäävät koulutusohjelmien yhteisiä sisältöopintoja, (2) monipuolistavat opiskelijoiden sivuainevalintamahdollisuuksia ja (3) lisäävät varsinkin tutkimuksellista mutta myös muuta yhteistyötä eri koulutusyksiköiden välillä.

Opettajankoulutuksen laajennusohjelmat ovat tuottaneet tulosta, ja kelpoisuustilanne kokonaisuudessaan on kohentunut yleissivistävässä koulutuksessa. Alueellinen polarisaatio varsinkin luokanopettajien ja erityisopettajien osalta on kärjistymässä ikäluokkien pienentyessä. Pienenemisen määrää alueittain on kuitenkin vaikea ennustaa. Tällä hetkellä em. opettajista on edelleen pulaa Etelä-Suomessa (86 % päteviä), mutta paikoitellen on jo lievää ylitarjontaa Itä- ja Pohjois-Suomessa.

Kenttäkouluverkoston tukiryhmä (pj. Matti Meri) kokoontui neuvottelukunnan kokousta seuraavalla viikolla pohtimaan verkoston tulevaisuuden näkymiä. Toimintaan on haettu rahoitusta opetusministeriöstä. Soveltavan kasvatustieteen laitos on panostanut jatkuvuuteen ja toiminnan vakiinnuttamiseen opetussuunnitelmallisen uudistamisella sekä palkkaamalla kenttäharjoittelua organisoivan amanuenssin. Ohjaavien opettajien koulutukset ovat sujuneet suunnitelman mukaisesti ja päättyvät tällä erää 14.3.2006 järjestettävään symposiumiin sekä ruotsinkieliseen koulutukseen kevät- ja syyslukukauden aikana. Uudet sopimukset kuntien kanssa on tarkoitus allekirjoittaa marraskuussa 2006.

Ruotsinkielinen aineenopettajakoulutus (pj. Mirja Saari) on alkanut Helsingin yliopistossa suunnitelmien mukaisella tavalla. Jatkoneuvotteluja Åbo Akademin kanssa käydään edelleen.

Palmenian ja HY:n laitosten yhteisen opettajien täydennyskoulutuksen kehittäminen (pj. Mirja Saari) etenee edelleen melko hitaasti. Keskustelun alla ovat kilpailuttamiseen liittyvät kysymykset kunnissa. Yhteistyötä on kuitenkin laajennettu kaikkiin kuntiin, joissa Palmenialla on toimipisteitä. Kokousasiakirjana jaettu valtakunnallisen opettajankoulutuksen ja kasvatustieteiden tutkimuskeskuksen tutkimusprojektin (Vokke) toimesta laaditun täydennyskoulutuksen strategian mukaisia toimenpide-ehdotuksia pyritään ottamaan huomioon kehittämistyössä.

4. Neuvottelukunnan toiminnan jatkuminen kuluvan kauden 2004–2006 jälkeen

Katsauksena tähän mennessä tehtyyn työhön todettiin, että kokouksien pääteemoina ovat olleet

- opettajankoulutuksen tavoitteet ja sisällöt suhteessa työelämävalmiuksiin
- tutkintojen uudistaminen omassa yliopistossa, Suomessa ja muualla Euroopassa
- opettajatarve ja tutkintotavoitteiden saavuttaminen
- täydennyskoulutuksen ja uudenlaisten yhteistyömuotojen kehittäminen (esim. harjoittelu kenttäkouluissa, LUMA-keskuksen toiminta, ruotsinkielisen opettajankoulutuksen aloittaminen yhteistyössä Åbo Akademin kanssa)
- opettajankoulutuksen strategian päivittäminen ja edelleen kehittäminen.

Opettajankoulutuksen strategiaa vuosille 2002–2006 ja siihen vuonna 2005 jo tehtyjä päivityksiä päätettiin pitää lähtökohtana opettajankoulutuksen kehittämisen toimenpideohjelman 2007–2009 laatimisessa. Päätettiin kutsua kokoon neuvottelukunnan jäsenistä tai heidän ehdottamistaan henkilöistä koostuva työryhmä valmistelemaan toimenpideohjelman.

Opettajankoulutuksen kehittämisen toimenpideohjelma on Helsingin yliopiston opintojen kehittämisohjelman periaatteita opettajankoulutuksen kannalta konkreettisia asiakirja.

Käytiin työryhmän työskentelyä varten lähetekeskustelu, jonka teemoja olivat

- kouluissa tarvitaan monenlaisia opettajia; aineenopettajia ja luokanopettajia sekä lisäksi perusopetuksessa opettajia, jotka ovat erikoistuneet opettamaan luokka-asteilla 1-6
- kasvatustieteen ja muiden eettisten periaatteiden korostaminen opettajankoulutuksessa
- laaja-alainen opettajakelpoisuus ja siihen sisältyvät aineyhdistelmät; rajojen hämärtäminen aineenopettajien ja luokanopettajien työn välillä
- opiskelijoiden ääntä kuunnellaan, mm. neuvottelukunnan opiskelijajäsenet osallistuvat työryhmän työskentelyyn
- valmistautuminen tulosneuvotteluihin opetusministeriön kanssa tiedekuntien välisenä yhteistyönä

- täydennyskoulutuksen ja peruskoulutuksen jatkumon konkretisointi; toiveena saada aikaan yhteinen näkemys pääkaupunkiseudun kuntien kanssa opettajien täydennyskoulutuksen tarpeesta ja järjestämisestä tulevaisuudessa.

Työryhmän jäseniksi ilmoittautui alustavasti edellistä strategiaa päivittänyt ryhmä (Saari; Kaivola, Pyysiäinen, Meri), opiskelijajäsenistä Anna-Kaarina Pösö ja kuntien koulutoimen edustajista Tiina Hirvonen Vantaalta. Lisäksi ehdotettiin henkilöstöpäällikkö Marjo Sotalaa Espoosta sekä henkilöstösuunnittelija Teija Metsärantaa Helsingin kaupungin opetusvirastosta.

5. Seuraava kokous

Seuraava kokous päätettiin järjestää tiistaina 14.11.06 alkaen klo 12.15. Kokouksen jälkeen neuvottelukunnan jäsenet ovat tervetulleita opettajankoulutuksen juhlasymposiumiin.

6. Muut mahdolliset asiat

Merkittiin kutsuina tiedoksi seuraavat opettajankoulutuksen tilaisuudet:

- Snellmanin juhluvuoden valtakunnallinen opettajan ja opettajankoulutuksen seminaari 6.4.06
- Vokke-projektin valtakunnallinen opettajankoulutuksen seminaari 6.11.06 sekä sen yhteydessä järjestettävä opettajankoulutuksen foorumi VII, aiheena harjoittelu kenttäkouluissa.
- Helsingin yliopiston opettajankoulutuksen ja siihen sisältyvän kenttäkouluverkoston juhlasymposiumi 14.11.06 (iltapäivä).

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12.00.

Kokouksessa jaetut julkaisut:

Opettajien täydennyskoulutuksen strategia 2005, Vokke-neuvottelukunta.

Mikkonen, Johanna (2006; toim.). Suoraan opettajaksi –raportti, Helsingin yliopiston humanistisen tiedekunnan julkaisuja 7/2006.